

אבל הפרת נדרים אפילו שלא לצורך השבת, שרי. משום שאחר השבת כבר לא יוכל להפר. שהרי כבר אינו ב"יום שמעו".

אלמא, "יום שמעו" דכתיב בהפרת נדרים, אינו אלא כל אותו היום בלבד, עד הערב. ותו לא.

ופשטינן: **תא שמע**, דתני רבי זוטרי דבי רב **פפי**: מפירין נדרים בשבת לצורך השבת. שמע מינה, לצורך השבת, אין. שלא לצורך השבת, לא מפירין. **אלמא**, מצי למיעבד הפרת נדרים כל המעת לעת כולה. ומשום הכי, אי לא הוי צורך השבת, ימתין עד לאחר השבת ויפר.

אמר רב אשי: והאנן תנן איפכא.

דהתנן: **הפרת נדרים כל היום** ששמע בו את הנדר. **ויש בדבר להקל ולהחמיר**. שפעמים יש לו שהות גדולה להפר, ופעמים מעט. **כיצד?** — נדרה האשה בליל שבת ואז שמע הבעל מהנדר, **מיפר הבעל בליל אותה שבת** וכל יום השבת עד שתחשך. שהיום הולך אחר הלילה.

ואף אם נדרה עב חשיכה [מעט קודם מוצאי שבת] **מיפר עד שלא תחשך**. שאם לא הפר עד אז, **משחשכה כבר אינו יכול להפר**. ואף שלא עברה כי אם שעה קלה מזמן הנדר, כבר לא קרינן ביה "ביום שמעו". דלאו במעת לעת תליא, אלא באותו יום בלבד. ולא כדדייקינן מדתני זוטרי דבי רב פפי,

דהפרת נדרים מעת לעת.

ומשנינן: פלוגתא דתנאי היא.

דתנאי: הפרת נדרים כל היום.

רבי יוסי בר יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון אמרו: הפרת נדרים, מעת לעת כולה.

שנינו במתניתין: **ונשאלין לנדרים** שהן לצורך השבת.

איבעיא להו: הא דנשאלין על נדרים אלו בשבת, היינו בדוקא כשלא היה לו פנאי לישאל עליהן מערב שבת?

או דלמא, אפילו היה לו פנאי קודם השבת, כיון דלא נשאל, ישאל בשבת. שהרי צורך השבת הוא.

ופשטינן: **תא שמע**: מעשה שהיה, דאזדקינן ליה רבנן לרב זוטרא בריה דרב זירא שנדר נדר והיה צריך להתירו משום צורך השבת, ושרי ליה רבנן לנדריה. ואף על גב דהוה ליה פנאי לישאל עליו קודם השבת.

שנינו במתניתין: ומעשה בימי אביו של רבי צדוק, ואבא שאול בן הבטנית, שפקקו את המאור בטפיה, וקשרו את המקידה בגמי, לידע אם יש בגיגית פותח טפח, אם לאו.

אמר רבי יהודה אמר רב: הלכתי [שביל] קטנה היתה שם, בין שני בתים. וטומאה היתה שם על שביל זה (7). וגיגית סדוקה מונחת על גבן של שני הבתים. והמת היה

קנז-ב

[וכדמוכח בנדרים עט א ממתניתין, דאף שותק על מנת למיקט, לא מצי להפר לאחר יום שמעון]. שפת אמת.
7. רש"י. והקשו תוספות, הא מוכח בפרק י

דמיום השמיעה כבר עבר זמן רב, כל זמן שלא היה יכול להפר, לא איבד את זכות הפרתו. דהכא גמי נימא, כיון דבשבת לא יכול להפר, יפר לאחר השבת. ולא מיכרי שעבר יום הפרתו

הסדק שבגיגית. שאם היה בסדק שיעור טפח, והמת מונח כנגדו, אין הטומאה מתפשטת לצדדים. אלא היא יוצאת מלמעלה, דרך הפתח ההוא. אבל אם הסדק הוא פחות מפותח טפח, אין הטומאה יוצאת משם. ואם ינטל פקק החלון, תיכנס הטומאה לתוך הבית.

לפיכך, נטלו את המקידה [כלי חרס] שהיה בה שיעור מכוון של טפח על טפח. וקשרו את אותה המקידה למקל ארוך, בגמי. והרימוה כנגד הסדק, לראות אם היא נכנסת לתוכו. ומתוך כך אפשר לידע אם יש שב בסדק שבגיגית שיעור פותח טפח, ויכולה הטומאה לצאת דרכו ולא תכנס לבית, אם לאו.

וקשרו דוקא בגמי, משום שהוא ראוי למאכל בהמה, ואינו מתבטל לכלי להיות קשור בו קשר של קיימא. שהרי סופו לינטל לצורך אכילת הבהמה.

אי נמי, לא הוי קשר של קיימא, משום שכשמתייבש הרי הוא מתנתק מעצמו. רש"י, על פי הרש"ש.

מונח תחת מקום הסדק. מיהו לא היה ידוע אם יש בסדק שיעור טפח, או לא. ובכותל הבתים הפונה לשביל היה חלון.

וקיימא לן, אם מוטל המת באוהל, באופן שאין לטומאה מקום לצאת דרך מעלה, הרי היא מתפשטת לתוך הבתים שלצד האוהל, דרך החור שבכותל [אם יש בחור שיעור מלוא אגרוף]. וכך הוה בעובדא דהתם. שהגיגית האהילה על המת, ומנעה מטומאתו לצאת דרך מעלה. לפיכך היה לטומאה להכנס לבתים שמצידי השביל, דרך המאור [החלון] שבכותל, ולטמא את כל מה שבתוכם בטומאת אוהל.

וכדי למנוע זאת, לפני שיצאה נשמת המת פקקו את המאור [החלון שבכותל] בטפיח [פך חרס] כשגבו לצד השביל שבו המת. שמאחר שכלי חרס אינו מיטמא מגבו, הרי גבו חוצץ מפני הטומאה.

ולאחר שמת, רצו ליטול את הטפיח מן החלון. אבל חששו שיביאו בכך שוב טומאה לתוך הבית. לכן הוצרכו למדוד את גודל

משותף ולא היתה מחיצה מפסקת ביניהם אלא התל הזה. ואף התל לא הגיע עד לגובה התקרה. אלא גיגית היתה מונחת עליו וסתמה את הרווח שבינו לבין התקרה. [מהרש"א]. והמת היה באחד הבתים.

ואלו לא היתה הגיגית סדוקה, היתה מונעת מן הטומאה ליכנס לבית השני. אבל אם היה בצידה סדק בשיעור טפח, לא היתה חוצצת מפני הטומאה. לכך מדדו את שיעור הסדק.

דאהלות משנה ה, דאפילו אין בסדק פותח טפח, לא חשיב כמאהיל על המת, אם המת כנגדו. ועוד הקשו, הלא בהכרח לא מיירי ממת שלם. שהרי למאי דפירש רש"י דהמת היה כנגד הסדק, לא יתכן שלא יהיה בסדק טפח. אלא צריך לומר דאיירי בכזית מן המת. ואם כן, לא היה לו לומר קודם שמת המת. אלא קודם שהביאורו לשם.

ור"ח פירש, ד"הלקטי" היינו תל המתלקט, שהיה בין שני בתים. ולשני הבתים היה גג

בשבת", לא אמרו כן אלא במדידה דמצוה.
כגון לצורך דיני טומאה, או כשרות המקוה.
אבל במדידה דהיא לאו למצוה, מי אמור
דמותר?

אמר ליה רבה בר רב הונא: אין לי שום
צורך במדידה זו. ומתעסק בעלמא אנא.
ולא אסרו אלא מדידה שיש לו בה צורך.

שנינו במתניתין: ומדבריהם למדנו, שפוקקין
ומודדין וקושרין בשבת.

עולא איקלע לבי ריש גלותא. הזייה לרבה
בר רב הונא דיתיב באוונא [גיגית] דמיא,
וקא משה [מדד] ליה לגודל הגיגית.

אמר ליה: אימר, הא דאמרי רבנן "מודדין

הדרן עלך מי שהחשיך
וסליקא לה מסכת שבת